



Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2015 m. gegužės 26 d.
(OR. en)

9242/15

DEVGEN 82
SOC 348
ACP 86
ONU 71
RELEX 427

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Dalykas: Tarybos išvados dėl lyčių aspekto vystymosi srityje

2015 m. gegužės 26 d. posėdyje Taryba priėmė šio pranešimo priede išdėstytas išvadas.

Tarybos išvados dėl lyčių aspekto vystymosi srityje

1. 2015-ieji yra itin svarbūs metai lyčių lygybei, žmogaus teisėms ir moterų bei mergaičių įgalėjimui visame pasaulyje, kadangi vyksta tarpvyriausybės derybos dėl laikotarpio po 2015 m. vystymosi darbotvarkės. Todėl ypač daug dėmesio turi būti skiriama moterų ir mergaičių teisių propagavimui ir užtikrinimui, ypač atsižvelgiant į tai, kad pažymimos JT Saugumo Tarybos rezoliucijos 1325 dėl moterų, taikos ir saugumo 15-osios metinės ir Pekino deklaracijos bei veiksmų platformos priėmimo 20-osios metinės. Taryba dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą įgyvendinti Pekino veiksmų platformą, Kairo veiksmų programą ir jų peržiūros konferencijų rezultatus, taip pat vykdyti savo įsipareigojimus, priimtus pagal Konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims. Ji taip pat palankiai vertina Moterų padėties komisijos 59-oje sesijoje priimtą politinę deklaraciją ir raginimus visapusiškai užtikrinti, kad moterys ir mergaitės galėtų visapusiškai ir vienodomis sąlygomis naudotis visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis ir kad būtų pasiekta lyčių lygybė ir moterų bei mergaičių įgalėjimas visą jų gyvenimą.
2. Aukšto lygio renginys „Moterų įgalėjimas ir darnus vystymasis“, kurį 2015 m. kovo 2 d. Rygoje Europos vystomojo bendradarbiavimo metų proga surengė Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė, buvo gera proga suteikti naują politinį postūmį ir dar kartą patvirtinti ryžtingą ES įsipareigojimą lyčių lygybės, socialinio teisingumo, nediskriminavimo ir žmogaus teisių srityse.

3. ES ir jos valstybės narės tebėra įsipareigojusios propaguoti, apsaugoti ir įgyvendinti visas žmogaus teises visiems. Taryba palankiai vertina tai, kad ES ir jos valstybės narės atlieka itin svarbų vaidmenį remiant tarptautines iniciatyvas, kuriomis propaguojamos moterų ir mergaičių teisės, lyčių lygybė ir moterų bei mergaičių įgalėjimas, ir ragina toliau bendradarbiauti su JT organais, visų pirma su padaliniu „JT moterys“, taip pat su kitais atitinkamais tarptautiniais forumais ir subjektais, ir su jais toliau koordinuoti savo veiksmus. Moterų organizacijos yra itin svarbios ES partnerės moterų ir mergaičių teisių, lyčių lygybės ir moterų bei mergaičių įgalėjimo visapusiško užtikrinimo srityje.
4. Taryba pabrėžia, jog reikia plataus užmojo ir pokyčius skatinančio požiūrio, kad būtų šalinamos pagrindinės lyčių nelygybės, diskriminacijos ir smurto prieš moteris ir mergaites priežastys ir rizikos veiksniai. Taryba pakartoja, kad moterų ir mergaičių teisės, lyčių lygybė ir moterų bei mergaičių įgalėjimas turi būti pagrindinis laikotarpio po 2015 m. darbotvarkės klausimas, tiek kaip atskiras tikslas, tiek kaip kompleksinis klausimas, kurį reikėtų integruoti į visų darnaus vystymosi tikslų uždavinius ir rodiklius. Be to, tai turėtų būti vienas iš esminių laikotarpio po 2015 m. darbotvarkės finansinių ir nefinansinių įgyvendinimo priemonių ir peržiūros, stebėsenos bei atskaitomybės mechanizmų elementų. Taryba taip pat pabrėžia, kad svarbu derinti veiksmus su vystymosi finansavimu, ypač rengiantis 2015 m. liepos mėn. Adis Abeboje įvyksiančiai Trečiajai tarptautinei vystymosi finansavimo konferencijai.
5. Taryba akcentuoja, kad lyčių lygybė tiek pati savaime yra tikslas, tiek būdas siekti darnaus vystymosi, ir pabrėžia, kad plataus užmojo tikslų moterų ir mergaičių teisių, lyčių lygybės ir moterų bei mergaičių įgalėjimo srityje turi būti siekiama pasitelkiant tinkamas finansines ir nefinansines įgyvendinimo priemones ir tvirtą politinį visų subjektų visais lygmenimis įsipareigojimą. Siekiant įgyvendinti ir tobulinti politiką, programas bei reglamentus atsižvelgiant į lyčių aspektą, be kita ko, biudžeto sudarymą, kuriuo būtų atsižvelgiama į lyčių aspektą ir sprendžiamas nelygybės klausimas, turėtų būti integruojamas lyčių aspektas ir imamasi konkrečių veiksmų.

6. Taryba pabrėžia, kad moterų ir mergaičių teisės, lyčių lygybė ir moterų bei mergaičių įgalėjimas tebėra vienas iš ES išorės veiksmų ir vystomojo bendradarbiavimo politikos prioritetų ir jis turėtų būti sustiprintas bei suderintas visose srityse be išimties. Taryba primena, kad svarbu laikytis integruoto tris aspektus apimančio požiūrio, veiksmingai apjungiančio lyčių aspekto integravimą į visus ES vystymosi politikos ir programų etapus, taip pat į bendro programavimo procesus, su lyčių aspektu susijusius veiksmus ir politinį bei politikos dialogą su visomis šalimis partnerėmis.
7. Taryba pabrėžia, kad svarbu užtikrinti ES vidaus ir išorės politikos suderinamumą visais lygmenimis garantuojant moterų bei mergaičių ir tokių grupių kaip lesbietės, gėjai, biseksualūs, translyčiai ir interseksualūs asmenys (LGBTI) teisių įgyvendinimą. Visų pirma Taryba pakartoja, kad būtina užtikrinti vystymosi politikos suderinamumą ir kito Veiksmų plano žmogaus teisių ir demokratijos srityje, kuris pakeis dabartinį ES veiksmų planą dėl lyčių lygybės ir moterų įgalinimo vystymosi srityje (GAP), visapusiško požiūrio dėl JT ST rezoliucijų 1325 ir 1820 įgyvendinimo ES, naujos politikos strategijos dėl lyčių lygybės ES po 2015 m. ir strategijos „Europa 2020“ laikotarpio vidurio peržiūros nuoseklumą.
8. Taryba dar kartą patvirtina ES ir jos valstybių narių įsipareigojimą panaikinti visų formų diskriminaciją moterims ir mergaitėms, be kita ko, panaikinant diskriminuojančius įstatymus, politiką, normas ir praktiką, kuriais ribojamas visapusiškas moterų dalyvavimas politiniame, ekonominiame ir visuomeniniame gyvenime bei įtaka visais visuomenės lygmenimis. Be to, ypatingas dėmesys turėtų būti skirtas įvairių formų moterų ir mergaičių diskriminacijai ir jų marginalizacijai.
9. Taryba pakartoja, kad yra svarbu visapusiškai įgyvendinti ES gaires dėl smurto prieš moteris ir mergaites ir kovoti su visų formų jų diskriminacija. ES ir jos valstybės narės yra įsipareigojusios siekti visų formų smurto prieš moteris ir mergaites viešo ir privataus gyvenimo srityse, be kita ko, prekybos žmonėmis, smurto šeimoje, žalingos praktikos, tokios kaip moterų lyties organų žalojimo ir (arba) apipjaustymo ir vaikų, ankstyvų bei priverstinių santuokų, prevencijos ir panaikinimo. Ypač daug dėmesio turėtų būti skiriama smurtui dėl lyties, įskaitant seksualinį smurtą, konfliktų metu ar laikotarpiu po konfliktų.

10. Taryba tebėra įsipareigojusi užtikrinti visų žmogaus teisių propagavimą, apsaugą ir įgyvendinimą ir visapusišką bei veiksmingą Pekino veiksmų platformos ir Tarptautinės konferencijos gyventojų ir vystymosi klausimais (ICPD) veiksmų programos ir jų peržiūros konferencijų rezultatų įgyvendinimą ir atitinkamai užtikrinti lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises. Atsižvelgdama į tai, Taryba dar kartą pakartoja ES įsipareigojimą propaguoti, apsaugoti ir įgyvendinti kiekvieno asmens teisę be diskriminacijos, prievartos ir smurto visiškai kontroliuoti ir laisvai bei atsakingai spręsti klausimus, susijusius su jų seksualumu ir lytine bei reprodukine sveikata. Taryba taip pat pabrėžia, kad reikia užtikrinti galimybę visiems gauti kokybišką ir prieinamą išsamią informaciją apie lytinę ir reprodukcinę sveikatą, įgyti išsilavinimą, įskaitant išsamų lytinį švietimą, ir naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis. Taryba prašo visų ES institucijų tęsti savo darbą šiais klausimais laikantis politikos suderinamumo vystymosi labui principų. Taryba pabrėžia, kad svarbu gerinti supratimą apie ES vystymosi politikos komponentus ir elementus, susijusius su lytine ir reprodukine sveikata bei teisėmis, ir prašo Komisijos po metų pateikti Tarybai ataskaitą šiuo klausimu.
11. ES pripažįsta taikos, saugumo, vystymosi ir lyčių lygybės tarpusavio sąsajas, taip pat moterų vaidmenį užkertant kelią konfliktams ir juos sprendžiant, taikos derybose, tarpininkavimo ir taikos kūrimo procesuose. ES yra įsipareigojusi siekti didesnio moterų dalyvavimo taikos derybose ir taikos kūrimo procese, visų pirma remdama pilietinės visuomenės ir moterų visuomeninių organizacijų vaidmenį.

12. Taryba pakartoja, kad ES yra tvirtai įsipareigojusi visapusiškai įgyvendinti JT ST rezoliuciją 1325 ir ragina siekti plataus užmojo rezultatų rezoliucijos aukšto lygio peržiūroje, kuri bus atlikta 2015 m. spalio mėn. Taryba akcentuoja, kad būtina imtis tolesnių veiksmų siekiant integruoti lyčių aspektą į visus ES taikos ir saugumo darbotvarkės etapus, elementus ir priemones, taip pat gerinti ekspertines žinias ir skirti daugiau išteklių misijoms ir operacijoms, kurios vykdomos pagal bendrą saugumo ir gynybos politiką (BSGP), ir ragina stebėti veiklos rezultatus taikant kiekybinius ir kokybinius lyginamuosius standartus ir tikslus. Taryba palankiai vertina vyriausiosios įgaliotinės ir Komisijos pirmininko pavaduotojos ketinimą atliekant būsimą Europos išorės veiksmų tarnybos (EIVT) peržiūrą sukurti aukšto lygio funkciją, skirtą JT ST rezoliucijai 1325 ir su lytimi susijusiems klausimams.
13. Taryba pripažįsta, kad neproporcingai daug moterų ir mergaičių susiduria su didelio masto maisto stygiaus ir mitybos nesaugumo problemomis ir patiria gaivalinių bei žmogaus sukeltų nelaimių poveikį. Taryba pabrėžia, jog svarbu, kad šiam poveikiui būtų skiriamas deramas dėmesys ES reaguojant į ekstremaliąsias humanitarines situacijas ir platesniame vystymosi politikos bei programavimo kontekste, įskaitant nelaimių rizikos mažinimą. Be to, Taryba pripažįsta pagrindinį moterų, kaip maisto gamintojų, visų pirma kaip smulkiųjų ūkininkų, vaidmenį.
14. Taryba pabrėžia, kad svarbu laikytis holistinio ir įtraukaus požiūrio siekiant propaguoti moterų ir mergaičių teises, lyčių lygybę ir moterų bei mergaičių įgalėjimą visose visuomenės veiklos srityse ir visą jų gyvenimą, pasitelkiant daugiašales suinteresuotųjų subjektų partnerystes su privačiais ir viešaisiais subjektais, įskaitant pilietinės visuomenės organizacijas, žmogaus teisių gynėjus, profesines asociacijas, privatųjį sektorių ir akademinę bendruomenę.
15. Taryba akcentuoja, kad svarbu skatinti visapusišką moterų dalyvavimą ir vadovavimą visais sprendimų priėmimo politiniame, ekonominiame, viešame ir privačiame gyvenime lygmenimis. Taryba pabrėžia, kad reikia propaguoti ir apsaugoti kolektyvinių veiksmų erdvę ir pilietinės visuomenės, įskaitant nevyriausybinės organizacijas ir moterų bei bendruomenių organizacijas, darbą siekiant vykdyti lobistinę veiklą ir propaguoti moterų teises bei siekti pažangos lyčių lygybės skatinimo ir moterų bei mergaičių įgalėjimo srityje.

16. Taryba pabrėžia, kad svarbu investuoti į tai, kad moterys ir mergaitės turėtų galimybę siekti teisingo ir kokybiško pradinio, vidurinio ir tretinio išsilavinimo bei jį įgyti saugioje, teisingoje ir lyties atžvilgiu pokyčius lemiančioje mokymosi aplinkoje, taip pat į techninį bei profesinį mokymą ir mokymosi visą gyvenimą galimybes, ir visa tai užtikrinti.
17. Be to, Taryba akcentuoja, jog svarbu užtikrinti, kad moterys ir mergaitės turėtų pakankamai ir veiksmingų galimybių naudotis kitomis kokybiškomis būtiniausiomis paslaugomis, įskaitant sveikatos priežiūrą apimančias paslaugas, susijusias su visapusiška ŽIV/AIDS prevencija, gydymu, priežiūra ir parama, taip pat naudotis švari vandeniu ir tinkamomis sanitarinėmis sąlygomis.
18. Taryba pripažįsta, kad moterų ekonominis įgalėjimas pats savaime yra tikslas ir būtina sąlyga darniam vystymuisi ir integraciniam augimui pasiekti. Taryba akcentuoja, kad privačiam sektoriui tenka pagrindinis vaidmuo teikiant finansinę paramą, mokymosi ir įsidarbinimo galimybes moterims, taip pat propaguojant įmonių socialinę atsakomybę (ISA), kuria atsižvelgiama į lyčių aspektą. Taryba pabrėžia, kad reikia sukurti palankią aplinką, visų pirma pašalinant socialines ir teises kliūties moterims naudotis gamybai skirtu turtu, įskaitant žemę ir kitus gamtos bei ekonominius išteklius, skatinant finansinę įtrauktį, taip pat užtikrinti atitinkamas ir prieinamas socialinės apsaugos sistemas bet kurio amžiaus moterims, ir deramo darbo standartus, įskaitant vienodą užmokestį už vienodą darbą. Be to, Taryba pabrėžia, kad svarbu remti moterų verslumą, be kita ko, užtikrinant įtraukias finansines ir verslo vystymo paslaugas, priemones bei mokymą ir naudojimąsi didelio poveikio technologijomis, pavyzdžiui, informacinėmis ir ryšių technologijomis (IRT).
19. Taryba pabrėžia, kad reikia įtraukti vyrus ir berniukus bei skatinti juos aktyviai dalyvauti ir prisiimti atsakomybę remiant elgesio pokyčius, sprendžiant su diskriminacinėmis socialinėmis normomis susijusias problemas ir kovojant su lyčių stereotipais. Taryba pabrėžia, jog visų pirma reikia pasiekti, kad būtų užtikrintas geresnis neapmokamo priežiūros ir namų ruošos darbo pripažinimas ir vienodas pasidalijimas tarp moterų ir vyrų, taip pat lygiavertis sprendimų priėmimas namų ūkiuose. Šiuo atžvilgiu Taryba taip pat nurodo atitinkamas TDO konvencijas¹.

¹ TDO konvencijos Nr. 100, 111, 183 ir 189.

20. Taryba pabrėžia, kad reikia toliau intensyvuoti darbą, susijusį su lyčių lygybe ir moterų bei mergaičių įgalėjimu visose darnaus vystymosi srityse, įskaitant klimato kaitą, makroekonominę politiką, darbo rinką, privačiojo sektoriaus plėtojimą, prekybą, pragyvenimą, žemės ūkį, energetiką, transportą, infrastruktūrą ir miestų plėtrą.
21. Taryba atkreipia dėmesį į ketvirtąjį 2010–2015 m. ES veiksmų plano dėl lyčių lygybės ir moterų įgalinimo vystymosi srityje (GAP) įgyvendinimo ataskaitą², kurioje aptariamas laikotarpis nuo 2013 m. liepos mėn. iki 2014 m. birželio mėn. Taryba palankiai vertina tai, kad daroma pažanga tokiose srityse kaip politinis dialogas, koordinavimas, partnerystės ir tvirta ES pozicija dėl laikotarpio po 2015 m. darbotvarkės. Tačiau Taryba reiškia susirūpinimą dėl to, kad labai lėtai ir ne visiškai įgyvendinamas veiksmų planas bei nedaroma pažangos sprendžiant tokius klausimus kaip lyčių aspekto analizė, statistika, stebėseną, finansavimo sekimas, rezultatai ir poveikis. Taryba ragina Komisiją įgyvendinti ataskaitoje pateiktas rekomendacijas ir laukia galutinės dabartinio GAP įgyvendinimo ataskaitos.
22. Be to, Taryba palankiai vertina ES paramos lyčių lygybei ir moterų įgalėjimui šalyse partnerėse 2007–2013 m. laikotarpiu įvertinimo ataskaitą. Taryba atkreipia dėmesį į ataskaitoje pateiktus rezultatus bei išvadas ir ragina Komisiją bei EIVT įgyvendinti joje pateiktas pagrindines rekomendacijas, visų pirma įgyvendinant dabartinį GAP pakeisiantį veiksmų planą, pradedant nuo visapusiško valdymo klausimų sprendimo. Tarybai susirūpinimą kelia daugumos ES delegacijų veiklos rezultatai; jos nepakankamai atsižvelgia į lyčių lygybės aspektą, pavyzdžiui, vykdydamos rezultatų stebėseną jos neatlieka privalomų lyčių lygybės įvertinimų.

² Dok. ST 5732/15.

23. Taryba ragina Komisiją ir EIVT atnaujinti įsipareigojimą ir vadovavimą siekiant ES tikslo užtikrinti lyčių lygybę ir moterų bei mergaičių įgalėjimą. Taryba pabrėžia, kad lyčių aspektas turi tapti vienu iš prioritetų, kad reikia skatinti geriausią praktiką, stiprinti atskaitomybę bei didinti skaidrumą ir užtikrinti, kad visi su programavimu susiję sprendimai būtų pagrįsti įrodymais ir susieti su rezultatais. Visų pirma Taryba ragina Komisiją ir EIVT imtis ryžtingesnių veiksmų siekiant sustiprinti ES delegacijų vaidmenį bei padidinti atsakomybę ir teikti prioritetą aukštos kokybės lyčių aspekto analizei bei investuoti į ją kaip į šalies lygio strategijų, programavimo ir politikos bei politinio dialogo pagrindą.
24. Taryba pabrėžia strateginės stebėsenos, vertinimo bei tolesnės veiklos svarbą ir poreikį patikslinti bei pagerinti teikiamas ataskaitas, įskaitant statistiką, atskaitomybės tvarką ir valdymo klausimų sprendimus, kad būtų pasiekta rezultatų. Visų pirma Taryba akcentuoja, kad reikia nustatyti aiškius tikslus ir reikšminius rodiklius, išmatuojamus duomenimis, suskirstytais pagal lytį, amžių ir kitus veiksnius, taip pat gerinti biudžeto asignavimų bei išlaidų ir rezultatų vertinimo stebėseną. Atliekant šį darbą turėtų būti siekiama surasti artimas ir nuoseklias sąsajas su laikotarpio po 2015 m. darbotvarke ir nauja ES tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi rezultatų sistema. Taryba akcentuoja, kad ES rezultatų sistemoje daugiau dėmesio turi būti skiriama lyčių aspektui ir ragina Komisiją pateikti informacijos apie pagal lytį ir amžių suskirstytus rodiklius.
25. Taryba ragina laikytis tvirtesnio bei strategiškesnio ir žmogaus teisėmis grindžiamo požiūrio, apimančio pagrindinius pokyčius skatinančius prioritetus, siekiant kovoti su lyčių nelygybe ir pašalinti esamus su lyčių lygybe, visų moterų ir mergaičių įgalėjimu ir visišku jų pagrindinių laisvių ir žmogaus teisių užtikrinimu susijusius trūkumus. Taryba laukia plataus užmojo ir tvirto dabartinį GAP pakeisiančio veiksmų plano, apimančio 2016–2020 m. laikotarpį. Taryba akcentuoja, kad reikia remtis pažanga, padaryta įgyvendinant dabartinį GAP, kartu laikantis jame numatyto tris aspektus apimančio požiūrio, remtis įgyta patirtimi ir visapusiškai spręsti likusius trūkumus bei problemas ir daugiausia dėmesio skirti rezultatams. Taryba ragina Komisiją užtikrinti, kad dabartinį GAP pakeisiantis veiksmų planas atspindėtų visus ES išorės veiksmus. Taryba palankiai vertina tai, kad ES ir jos valstybės narės laikosi įtraukaus požiūrio, bei toliau skatina jo laikytis ir tikisi, kad darbo grupė užbaigs šiuo metu atliekamą darbą siekiant parengti naują GAP.

26. Taryba ragina Komisiją užtikrinti pakankamus finansinius ir žmogiškuosius išteklius siekiant visiškai įvykdyti ES įsipareigojimus moterų teisių, lyčių lygybės ir moterų bei mergaičių įgalėjimo srityse. Taryba dar kartą pakartoja, kad reikia keisti institucines kultūras ir stiprinti politinį vadovavimą bei gerinti gebėjimus, koordinavimą, suderinamumą, papildomumą ir atskaitomybę, kad ES ir jos valstybės narės galėtų būti pavyzdžiu.
-